

ETABL. 1864

BULL & CO

ADVOKATFIRMA

Ny dispensasjonsbestemmelse

Bakgrunn

- Høring 6. august 2015
- Høringsfrist 15. November 2015
- Under behandling i departementet

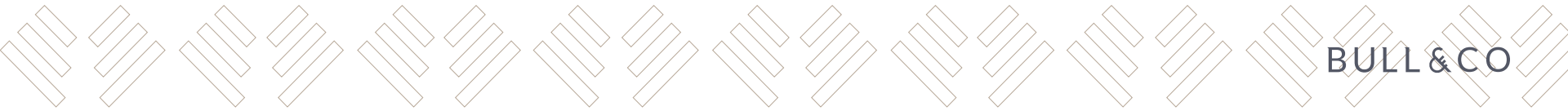
Nettside:

[https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-til-
endringer-i-plandelen-av-plan--og-bygningsloven-
mv/id2428529/](https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-til-
endringer-i-plandelen-av-plan--og-bygningsloven-
mv/id2428529/)

Endringen omfatter pbl. § 19-1 og § 19-2, andre til fjerde ledd

§ 19-1, 4. pkt:

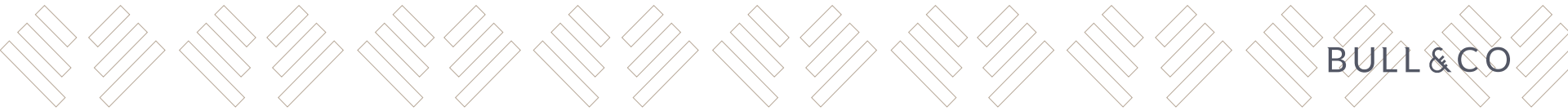
Regionale og statlige myndigheter hvis saksområde blir direkte berørt, skal få mulighet til å uttale seg før det gis dispensasjon fra planer, plankrav og forbudet i § 1-8.



§19-2

2. ledd:

Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering. Det kan ikke dispenseres fra saksbehandlingsregler.



§ 19-2, tredje og fjerde ledd

3. ledd:

Ved dispensasjon fra loven og forskrifter til loven skal det legges særlig vekt på dispensasjonens konsekvenser for helse, miljø, sikkerhet og tilgjengelighet.

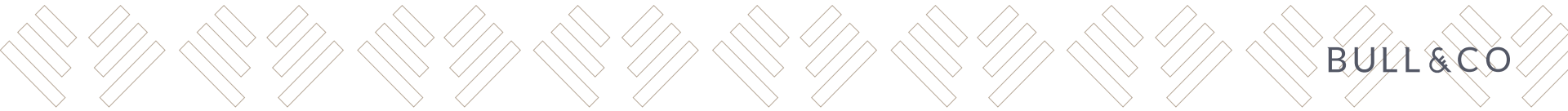
4. ledd:

Ved vurderingen av om det skal gis dispensasjon fra planer skal statlige og regionale rammer og mål tillegges særlig vekt. Kommunen bør heller ikke dispensere fra planer, lovens bestemmelser om planer og forbudet i § 1-8 når en direkte berørt statlig eller regional myndighet har uttalt seg negativt om dispensasjonssøknaden.

Begrunnelse for forenkling

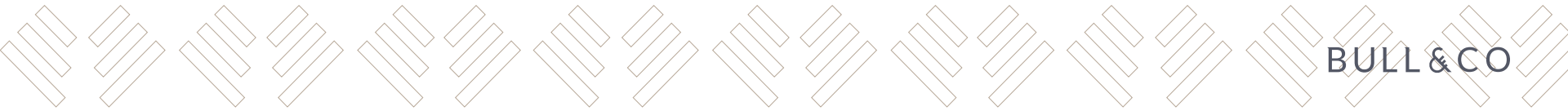
Dagens regler:

- kan være unødig krevende å praktisere både prosessmessige og innholdsmessige vurderingstema
- gir liten forutsigbarhet for utfallet
- krever omfattende behandling også for mindre og enkle saker



Begrunnelse for forenkling

- behov for å konkretisere og forenkle dispensasjonsbestemmelsene
- redusere ressursbruken gjennom
- reduksjon av antallet saker som må forelegges berørte sektormyndigheter og fylkeskommunen
- tydeliggjøre hvordan hensyn og oppgaver i plansammenheng og byggesak er forskjellige,

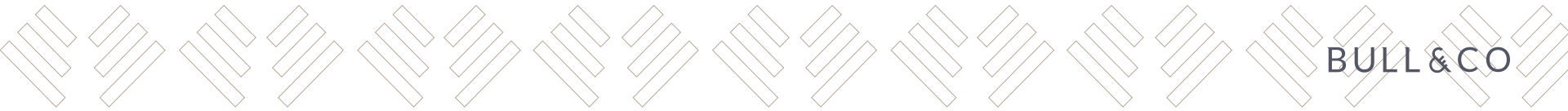


Formål bak forslaget til endring

Gi kommunen noe større muligheter for å gi dispensasjon for mindre tiltak som ikke berører viktige interesser

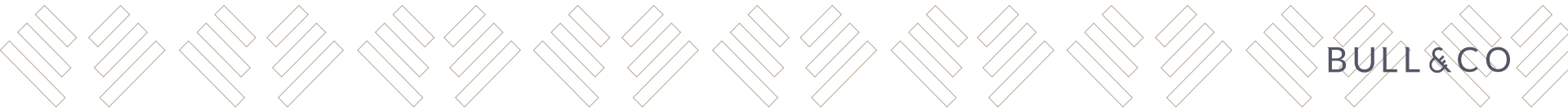
Vesentlig forenkling og klargjøring av vurderingskriteriene for når dispensasjon kan gis

Trekke en skarpere grense mellom hva som er overordnede nasjonale og viktige regionale interesser og hva som er lokale interesser



Ny § 19-1 4. pkt.

- Statlige og regionale myndigheter hvis saksområde blir direkte berørt, skal få mulighet til å uttale seg om *nasjonale og viktige regionale interesser* før det gis dispensasjon fra planer, plankrav og forbudet i § 1-8.



Notatet:

Pbl. § 19-1 foreslås det en avgrensning av hvilke saker og tema som bør inngå i kommunens fremleggingsplikt overfor andre myndigheter. Den knyttes nå til, og gis i hovedsak samme ramme som myndigheten vedkommende sektorer og fylkeskommunen har til å fremme innsigelse.

Denne klargjøringen skal også bidra til at myndigheter bare benytter sin klageadgang for å ivareta overordnede viktige interesser, herunder interesser som gjelder oppfølging av lov, forskrift og statlige vedtak og planretningslinjer.»

§19-2

- Dispensasjon *kan gis der tiltaket eller avviket det søkes om i liten grad vil medføre at aktuelle hensyn bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, blir tilsidesatt. Det kan også gis dispensasjon hvis kommunen finner at andre viktige samfunnshensyn veier tyngre. Det må i tilfelle gå fram av vedtaket om dispensasjon hvilke hensyn det da er lagt avgjørende vekt på.*
- Det kan ikke dispenseres fra saksbehandlingsregler. Tredje og fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir nytt tredje ledd.

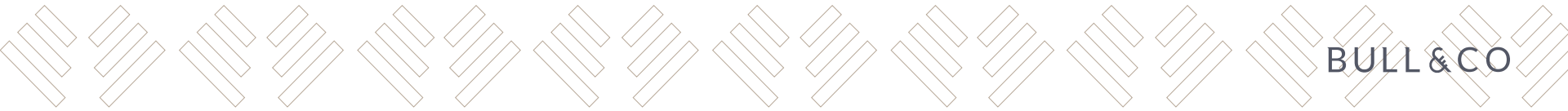
Notatet:

Vurderingen av om lovens vilkår er oppfylt må gjøres ut fra de hensyn den aktuelle bestemmelsen skal ivareta. De avgjørende kriteriene heretter vil være:

- om bestemmelsen det søkes om dispensasjon fra er av slik karakter at de kan fravikes ved dispensasjon,
- om den fortsatt er aktuell med tilnærmet samme styrke som da den ble gitt,
- om dispensasjon i det enkelte tilfelle vil innebære at hensynene som vedkommende bestemmelse(r) skal sikre, fremme eller ivareta blir fraveket på en måte og i en grad som kan eller ikke kan aksepteres.

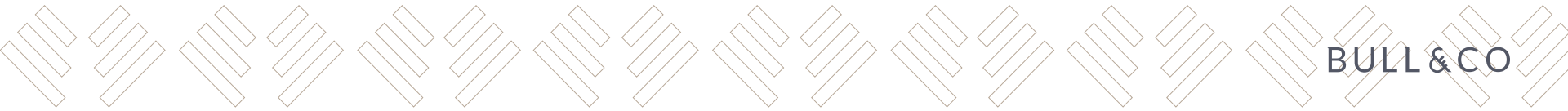
Notatet

Det foreslås ta ut tilleggsvilkåret om at fordelene ved å gi dispensasjon må være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering. Ved vurderingen av fordeler og ulemper er det i hovedsak de samme hensyn som skal vurderes på ny. Dette har skapt uklarhet i praksis og har forhindret fornuftige dispensasjoner til mindre tiltak som ikke berører viktige interesser.



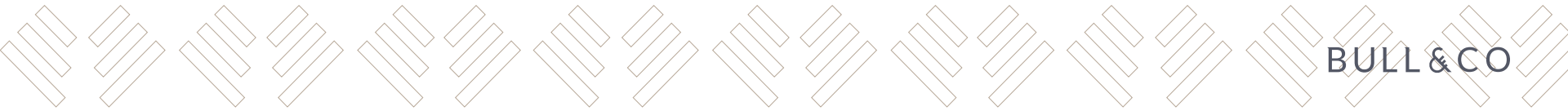
Notatet:

Videre forslås større rom for situasjonsbetingede avvik slik at dispensasjon kan gis hvis kommunen finner at andre viktige samfunnshensyn veier tyngre. Anvendelsesområdet for dette alternativet er først og fremst ment i forhold til planer som ikke er tidsmessige, og som gir et nødvendig grunnlag for gjennomføring av viktige tiltak som det er klart og sterkt begrunnet behov for å iverksette. En slik bruk av dispensasjon skal imidlertid ikke være et alternativ til ordinær planavklaring og planendring. Det er derfor innført et særskilt krav til styrket begrunnelse som redegjør for behovet og avveiningene som legges til grunn for avgjørelsen, og som går ut over det vanlige forvaltningsrettslige begrunnelseskravet.»



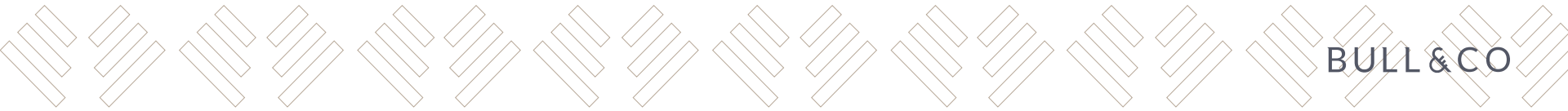
Men

- Det er ikke være kurant å fravike planer eller sette til side krav i plan- og bygningsloven som skal ivareta kvaliteten på byggverk eller øvrige tiltak som for eksempel krav til sikkerhet og brukbarhet
- Dispensasjon er fortsatt ment å være en unntaksbestemmelse også i forhold til denne delen av loven.



Tredje og fjerde ledd - notatet

- *For øvrig foreslås tredje og fjerde ledd i pbl. § 19-2 om vektlegging av konsekvenser for visse interesser sløyfet, siden dette likevel er interesser som ivaretas direkte gjennom vurderingene av hensynene bak vedkommende bestemmelse, herunder lovens formålsparagraf*



Høringen - Justis

K/S:

KS er skeptisk til lovteksten som gjelder endring av dispensasjonsbestemmelsene. Etter KS sin vurdering kan lovteksten oppfattes som at det er kommunen som må argumentere for hvorfor dispensasjon ikke kan gis. KS oppfatter dette som en prinsipiell speilvending av ansvar både i vedtak og begrunnelse. Etter KS sin vurdering gir forslaget utvidede rammer for å akseptere dispensasjon, mens grunnlaget for vurdering av dispensasjon fremstår mer komplekst og vanskeligere å håndheve enn dagens bestemmelse. At ordlyden er tydelig og stiller konkrete krav til hvordan vurderingen skal gjøres, er en fordel både for kommune og for søker, ikke minst med tanke på likebehandling.

Justis:

- I forarbeidene til någjeldende lov er det lagt 4/6 til grunn at vurderingen av om lovens vilkår for å kunne dispensere foreligger, er et rettsanvendelsesskjønn, jf. Ot. prp. nr. 32 (2007-2008) side 242. En endring på dette punkt vil ikke bare ha betydning for fylkesmannens kompetanse etter fvl. § 34 andre ledd tredje punktum, men kan også få betydning for domstolskontrollen av forvaltningsvedtak etter § 19-2 andre ledd. Dersom store deler av denne vurderingen skal regnes å høre under det frie skjønnet, vil det kunne medføre en begrensning i domstolskontrollen av om vilkårene for dispensasjon er oppfylt. I proposisjonen bør KMD derfor gi en noe grundigere drøftelse av hvorfor disse delene av vurderingen skal høre inn under det frie skjønnet, mens hele vurderingen betegnes som et rettsanvendelsesskjønn etter någjeldende lov. Videre bør KMD drøfte og klargjøre hvilken betydning dette bør ha for domstolskontrollen.